

תוכן עניינים

פרק א': הדין	1
פרק ב': כללי	3
פרק ג': בית-המשפט השלום - דוגמאות פסיקה	11
1. השאלה האם בכלל ניתן להעלות טענת אשם תורם בעוולה על-פי סעיף 41א לפקודת הנזיקין, העוסקת בנזקי כלב, שנויה במחלוקת	11
2. כאשר לא אירע דבר מהמקרים המפורטים בסעיף 41ב לפקודה, החובה על הנתבעים בפיצוי הינה אבסולוטית ואין כל מקום לשמוע טענות בדבר רשלנות תורמת שממילא לא הוכחו בראיות	12
3. אחריות מוחלטת על בעלי כלב לפצות את הניזוק על נזקיו	12
4. הפסיקה הכירה בנזקי עוגמת נפש שנגרמו לאדם עקב תקיפת חיית מחמד שבבעלותו על-ידי כלב, כנזקי גוף שניתן לתובעם לפי סעיף 41א לפקודת הנזיקין	13
5. התובעת הוכיחה במאזן ההסתברויות כי הכלב שגרם לנפילתה היה כלבו של הנתבע ומכאן כי בהתאם לסעיף 41א לפקודה, אחריותו לנזקה של התובעת מוחלטת	14
6. הותקף על-ידי כלב הנתבעים מסוג האסקי סיבירי, כאשר הכלב לא הוחזק ברצועה ולא היה זמם לפיו	15
7. הנתבעת לא טענה לאחת מההגנות המנויות בסעיף 41ב (התגרות, תקיפה או הסגת גבול), לפיכך, לא נותר אלא לקבוע כי הנתבעת חבה בגין נזקיו של התובע אשר נגרמו לו על-ידי כלבה	16

8. בעת בחינת שאלת תחולת סעיף 41א בנסיבותיו של מקרה נתון, לא ניתן לנתק בין מיקום קרות האירוע - בחצר ביתה של הנתבעת, בית שבו התגורר הכלב דרך קבע ושהה בחצרו כשהוא משוחרר, לבין שאלת החזקתה של הנתבעת בכלב דרך קבע כנדרש בסעיף 17
9. אין מקום להחיל את הוראותיו של סעיף 41א לפקודה על מקרים של נזק גוף שנגרם לכלב או בעל חיים בידי כלב אחר ותחולתו מכוונת לנזק גוף שגרם כלב לאדם בלבד 20
10. לא נמצא כי התובע ננשך על-ידי הכלב, אלא הכלב ששהה לצד רגליה של הקופאית נבח והתובע נבהל ופנה לאחור וייתכן שאף נפל ונפגע ברגלו 21
11. הכלבה הצעירה, בהיותה מגזע פעלתני ו"שובב", וצעירה יחסית קפצה על התובעת שנעה לאיטה ברחוב, ולו לצורך משחק. לא נטען ולא הוכח כי התובעת התגרתה בכלב או הסיגה את גבול הנתבע 22
12. סביר שבמהומה שנוצרה התובע ננשך דווקא על-ידי כלבו שלו, שלא היה עם מחסום פה. אך מאחר שכן הוכח שהיה זה כלב הנתבעת שחולל את כל האירוע בהתנפלותו על כלבו של התובע, כולל נשיכת התובע שנגרמה בו אגב מאמצי התובע להפריד בין הכלבים, די בכך כדי לקבוע שהנתבעת חבה בנוזיקין 23
13. התובעים נחבלו בעת שחילצו את כלבת התובע משיני כלבת הנתבע ויתכן שהתובעת נפגעה גם מנשיכת כלבת התובע 24
14. מקרה כל כך "שקוף" ואף הפגנתי שבו מוגשת לבית-המשפט תביעה נזיקית עם חוות-דעת רפואיות של מתחזים לרופאים 25

15. אין מדובר בהתגרות של התובע בכלב וכי אף לא חלה ההגנה של תקיפת הניזוק את הבעלים, שעה שהתנהלות התובע לא עלתה כדי תקיפה, כי התנהלותו במשקפיים אובייקטיביות לא היתה שלילית ולא היתה לו כל כוונה שכזו	26
16. הגנת ההתגרות	27
17. במאזן ההסתברויות הוכח כי התובע ננשך בידי כלבם של הנתבעים ...	28
18. בכתב הגנתה הכחישה הנתבעת באופן כללי וגורף את אירוע הנשיכה ולא התייחסה באופן ענייני לטענות התובעת לעניין נסיבות האירוע	28
19. המתה היא כמובן נזק בלתי-הפיך לגוף ואין לקבל את טענתו של הנתבע לפיה מדובר בנזק לרכוש	29
20. המבחן היחיד הנדרש לצורך הכרעה הוא - האם נזקי הגוף שנגרמו לתובעת, נגרמו לה על-ידי כלבתם של הנתבעים או מסיבה אחרת	30
21. התובעת נפלה לאחר שנבהלה מכלבת הפיטבול שהתנפלה עליה ועל כלבתה ברחוב, ותוך כדי ניסיונה לברוח מפניה נתקלה רגלה במהמורה במדרכה	31
22. כלבה של הנתבעת התפרץ דרך פירצה שבגדר הבית ותקף את התובע ואת כלבתו וגרם לנזקי גוף	32
23. שעה שנקבע כי כלבה של הנתבעת הוא זה שנשך את התובעת, יש להחיל על העניין את הוראת סעיף 41א לפקודת הנזיקין אשר קובעת כי במקום שבו נגרם נזק לגוף על-ידי כלב, חייב בעליו של הכלב לפצות את הניזוק, ואין נפקא מינה אם היתה או לא היתה התרשלות מצדו של הבעלים	32
24. במקרים של תקיפת כלב קובע סעיף 41א לפקודת הנזיקין כי בעלי הכלב מחוייבים לפצות את הניזוק	33

25. לאור העובדה שהוכח, כי היה מגע בין הכלב ובין הניזוק - התובע שגרם לנזק גוף נטען, דין התביעה להתקבל	34
26. התובע הדף את הכלב, כשהכלב קפץ עליו בשמחה, ושכנראה בשל כך, הכלב נשך	35
27. התמונה שהוצגה על-ידי הנתבע בה נראית כלבתו של הנתבע מדממת באזור אפה ופיה מתיישבת עם גרסת התובעים כי כלבת הנתבע היא זו שנשכה את כלבתם	35
28. מקרה בו כלב נושך את בעליו הוא נדיר ביותר ולא ניתן לקבוע שזה מה שקרה כאן	36
29. בשים-לב לכך שהן בתיעוד הרפואי המיידני והן במסמכי המל"ל דיווח התובע כי הותקף על-ידי כלב משוטט, ובהיעדר ולו תיאור מינימלי או סימן מזהה של הכלב התוקף, נמצא לנכון להציע פיצוי בשיעור 30% מתוך כלל הנזק, וזאת על-דרך של קניית סיכון	38
30. התובע בכתב הגנתו לא חלק על העובדות שצוינו בכתב התביעה מלבד ציון הקושי בביצוע תשלום	39
31. אמנם, על-פי סעיף 41ב בפקודה, תהיה הגנה לבעלים אם הנזק נגרם עקב התגרות של הניזוק בכלב או הסגת גבול של הניזוק במקרקעין, אלא שהנטל על הנתבע להוכיח את ההגנות להן הוא טוען, ובמקרה דנן לא הוכח דבר בעניין זה	40
32. בקשה לביטול פסק-דין - יש לברר כדבעי את שאלה הבעלות וההחזקה בכלב בעת התאונה, קודם למתן פסק-דין סופי	41

33. ההגנות המפורטות בסעיף 41ב לפקודה לא חלות במקרה דנן כאשר לא קדמה לתקיפת הכלב שום התגרות מצידה של התובעת כלפי הכלב או תקיפה של בעליו או של מי מבני משפחתם.....	42
34. אין חולק כי נתבעים 2, 3 הינם הבעלים והמחזיקים של הכלב, והנזק של התובעת נגרם כתוצאה מנשיכתו. בכך מתמלאים היסודות להטלת האחריות על-פי סעיף 41א הנ"ל על נתבעים 2, 3.....	44
35. טענת ההגנה החלופית של הנתבעים, לפיה התובע התגרה לכאורה בכלב, אף היא לא הוכחה כלל ועיקר.....	45
36. עומדת לנתבע חלופת ההגנה המעוגנת בסעיף 41ב(2) לפקודת הנזיקין - נזק שנגרם בשל "תקיפת הניזוק את הבעלים".....	46
37. אין חולק בין הצדדים כי בשני האירועים היה כלבו של הנתבע ללא זמם בפיו, אם כי לטענת הנתבע כלבה של התובעת לא היה מחוסן.....	47
38. רכיבה על אופניים בכביש אינה עולה כדי "התגרות בכלב". על-אחת-כמה-וכמה כאשר הרוכב נוסע על הכביש והכלב צועד על המדרכה.....	48
39. מדובר בכלב משוטט ללא בעלים ולכן לא ניתן להטיל על מי מהנתבעים כל אחריות בגין הנזק שגרם.....	49
40. מבחינת גרסאות הצדדים לגבי אופן התרחשות הנשיכה, מדובר גרסה מול גרסה.....	50
41. מצופה היה כי הנתבעת תיטול אחריות על מעשיה ולא תעלה טענות שהובררו כטענות לא נכונות, וזאת בלשון ההמעטה.....	51
42. התביעה הוגשה בחוסר תום-לב מוחלט ותוך ניצול הליכי משפט לרעה.....	52

43. הנתבעת הכחישה כי גרמה להיזק גוף לתובעים ולמעשה הכחישה את הטענה כי מדובר בכלבים אשר היא הבעלים או המחזיק בהם	53
44. אין זו הפעם הראשונה בה נושכים כלבי הנתבע אנשים ברחוב	55
45. התובע עובד, שגם לפי טענתו הוכשר לתפקיד של מי שאמור לטפל ולהיות אחראי על הכלב, כאשר בעת האירוע הופקד הכלב בחזקתו ובשליטתו מכוח תפקידו והשאלה המתבקשת היא האם הוראה מחמירה זו חלה גם כאשר מדובר בעובד?	56
46. המסקנה כי מדובר בכלבותיו של הנתבע 1 אשר תקפו את כלבת התובעים מתיישבת יותר עם ההיגיון מאשר המסקנה כי לא היו אלו כלבותיו	58
47. האם יצא הכלב מהחצר ותקף את התובע, או שהיה קשור בחצר והתובע נבהל ממנו, הלך לאחור ונפל	59
48. הפסיקה המחילה את הוראות סעיף 41א לפקודת הנזיקין על מקרים בהם כלב נשך כלב אינה מתיישבת עם לשון הסעיף, כמו גם עם תכלית חקיקתו	60
49. כלבו של הנתבע נשך את התובע והוא חב בנזקים שנגרמו לו בגין נשיכה זו. לא הוכח כי יתר הנזקים שנגרמו לתובע, לטענתו, כתוצאה מנפילתו, נגרמו לו על-ידי כלבו של הנתבע ועל-כן אין מקום לחייב את הנתבע לפצותו בגינם	61
50. לכל הפחות הנתבעת לא הוכיחה כי התובע ננשך בשטח פרטי. כעולה מהאמור לעיל דומה שהוכח ההיפך	62
51. בשני המקרים נשך הכלב ללא שקדמה לכך התגרות מצד מי מהתובעים	63

52. בהתאם לראיות הנסיבתיות עולה כי כלב הנתבע החל במריבה - מבחינה עובדתית, להבדיל מבחינת פרשנות להתנהגות הכלב אם היא באופן חברי או באופן מתגרה, והנתבע לא עצר את המריבה. התובע ננשך בעקבות המריבה, ובעקבות כך שהנתבע לא הרחיק את כלבו בזמן 64
53. לא עומדת לנתבע אף אחד מן ההגנות מושא סעיף 41ב לפקודה, והוא אף לא טען כי עומדת לו הגנה כזו 65
54. התייעוד הרפואי שהציג התובע הרים את הנטל בדבר קיומה של פגיעה המהווה נזק גוף אשר נגרמה לו באירוע, בשל נפילתו על המדרכה בעטייה של קפיצת הכלבה עליו. זהו נזק גוף שעונה על-תנאיו של סעיף 41א בפקודת הנזיקין 66
55. בנסיבות, כאשר הנתבעת מודה במשטרה ומגיעה להסדר מותנה כאשר היא כלל לא טענה טענות במישור האחריות, ולאור הוראות סעיף 41א לפקודת הנזיקין נקבע כי הנתבעת אחראית לפצות את התובעת על מלוא נזקיה בעקבות האירוע 67
56. נסיבות המקרה במקרה דנן מדגימות כיצד יכול נפגע, בהתנהגותו, להוציא עצמו מגדר אותם עוברי אורח תמימים, אשר המחוקק ביקש להעדיף את האינטרס שלהם על-פני זה של בעלי הכלבים, ולהצדיק הטלת אשם תורם לחובתו 68
57. בחירתה של התובעת להתקרב לכלבת הנתבע לאחר שהבחינה בגזע המסוכן עימו נמנית, ושהינה ללא זמם המחובר לפיה, וכל זאת ביודעה כי כלבתה אינה קשורה ומתרוצצת באופן חופשי מרחק מה מאחוריה, יצרו סיכון בלתי-סביר אותה נטלה התובעת על עצמה 69
58. האם - כטענת התובעת - כלבם של הנתבעים הוא אשר נשך את התובעת, אם לאו 70

59.	הראיות דלות. הן מעוררות סימני שאלה ולא די בהן כדי לקבוע ממצא עובדתי מהימן דיו - ולא די בהן כדי לקבל את התביעה.....	72
60.	אין מחלוקת כי הכלבה נשכה את התובע ולא הוכח כי התובע התגרה בכלבה או גרם בהתנהגותו לנשיכה	73
61.	התובע לא התגרה בכלבה ולא תקף את הנתבעים או מי מבני הבית, ומכל מקום לא נטען כך ; התובע שהה בבית הנתבעים ברשותם ובהסכמתם, לאחר שהוזמן על-ידיהם לביתם לתקן את המזגן	74
62.	לא ניתן לומר שהנזק נגרם על-ידי כלב כמשמעו בפקודה, אלא לכל היותר על-ידי בעליו שאחז ברצועת הכלב תוך כדי ריצה מהירה, בצורה שאינה תואמת את תנאי השביל בשים-לב לעוברי האורח שעשו בו שימוש	75
63.	התובע לא נכנס לתוך הדירה אלא עמד בפתח, נתבעת 1 פתחה את הדלת לאחר שהוא דפק בדלת, או אז הכלב הגיח מהדירה וקפץ על התובע בהיותו מחוץ לדירה	76
64.	במקרה דנן לא התקיים אחד החריגים המנויים בחוק, ומכאן שחלה אחריות על הנתבעת כבעלים של הכלב.....	77
65.	משגרם דבר מה במראה או בדרך הילוכה של כלבת הפקינו לאותה הסתערו של כלב ההאסקי על צווארה ולכך שיתחיל לנער אותה, בלא שגבי' כהן מצליחה למנוע זאת חרף רצונה וכוונותיה, האם האחריות לנזקים שנגרמו מכך צריך שיוטלו על כתפי התובעות, או שמא הנתבע	78
66.	האם הכלבה שנשכה את התובעת היא כלבתם של הנתבעים	79
67.	אין מניעה בדיון שיהיה יותר מאחראי אחד לאותו נזק	80

68. עניינה של התובעת אינו נכנס בגדר החריגים המעניקים פטור מאחריות בעל הכלב הנושך - שכן, לא הוכח כי הכלב של התובעת התגרה בכלב הנתבע; אין חולק כי הכלב של התובעת לא תקף את בעל הכלב הנושך באותה עת בגינה כלבו נשך את כלב התובעת	81
69. התגוננות מפני שני כלבים שרצו לעברו, ברשות הרבים	82
70. יש לראות את עצם היציאה עם כלב בלתי-קשור, כמבססת אחריות על התגרות של כלב שכזה וכשוללת את אחריותו הקפידה של בעל הכלב הקשור	83
71. הכלב שוטט ללא מחסום לפיו - במקרה דנן, לא נמצא כי קמה איזו מההגנות המנויות בסעיף 41 לפקודה	84
72. הפיקוח על כלב נתון לא רק באחריותו של בעליו הרשום של הכלב, אלא גם על מי שמחזיק בכלב בדרך קבע	84
73. יש להטיל אשם תורם על התובעת. התובעת סיפרה בעדותה כי שחררה את כלבה ונתנה לו להסתובב חופשי	85
74. הכלבה של הנתבע השתחררה מביתה שלא כדין והיא שגרמה לריב הכלבים בעקבותיו ובמהלכו נפצע גם התובע	86
75. אין היעדר מגע פיזי עם הכלב משנה לעניין קביעת האחריות על-פי סעיף 41 לפקודה	86
76. תובענה שעניינה נזקים שנגרמו לתובע עקב בעיטה שבעט בכלבו של הנתבע - לא נמצא יסוד לטענות הנתבע בדבר הסתכנות של התובע מרצון בעצם ביצוע הבעיטה	88

77. הנתבע איפשר לבתו שהיתה בזמנים הרלבנטיים לתביעה בת 11 בלבד לצאת לטיול עם שני כלבים כאשר, לכל הפחות, הכלב התוקף נעדר רצועה לצורך האפשרות לשלוט בו	89
78. לא נמצא ממש בניסיון הנתבעת לגלגל את האחריות לאירוע לפתחו של התובע, מאחר ולא הוכח כי התגרה בכלבתה או גרם בצורה כלשהיא לתקיפה	90
79. שלל את טענת התובעת לפיה בשני האירועים הסתובבה כלבתו שהיא אינה קשורה והעיד כי כלבתו תמיד קשורה כאשר היא מחוץ לבית	90
80. הנסיבות שתוארו הן על-ידי התובעת והן על-ידי הנתבעת מלמדות על אירוע שבתחילתו אף לא אחת משתייהן העלתה על דעתה את האפשרות שסיומו יהיה כה סוער ופוגעני. השתיים הקפידו על הוראות החוק המחייב אותן להחזיק את כלביהן קשורים ברצועה וסברו כי הללו משתעשעים זו בחברת זה ולהיפך	91
81. טענת הנתבעים כי התובע ראה את המשחק של הנתבע וחברו עם הכלבים והתעלם ממנו ותוך מודעות והתגרות נכנס בין הכלבים לבין הנתבע וחברו - נדחתה	93
82. בניגוד לגרסה בכתב ההגנה, התברר מדברי הנתבעים בדיון כי קיימת זיקה ברורה בינם ובין הכלב שנשך את התובע	94
83. האם ייתכן שנוסף על בעליו של כלב, יוכר אחר כמחזיק דרך קבע באופן המטיל עליו אחריות על-פי החוק? בנסיבות מסויימות, אחריות חמורה של בעלים עשויה לדור בכפיפה אחת עם אחריות חמורה של מחזיק בכלב דרך קבע	94
84. ייתכן שהכלבה נבחה והתובע אשר שיחק עם אחיו על החומה פשוט נבהל ונפל	95

85. נמצא שכלב הנתבע ברח מהבית והתנפל על התובעת והכלב שלה. כמו-כן נמצא שהתובעת נפגעה מנשיכת כלב התובע. דו"ח חדר מיון ברור וחד-משמעי בנקודה זו	97
86. עמד הנתבע על המדרכה עם אופניו, כאשר כלבתו לידו. כאשר חלף התובע על פניהם קפצה עליו הכלבה וגרמה לו נזק גוף	97
87. התובעת לא הציגה להן תשתית עובדתית מתאימה. גם אם התובעת נרתעה ונפלה לאחור, אין טענה שלה כי עשתה כן משום שהכלב נעמד	98
88. על הנתבע, על-אף קטינותו, מוטלת אחריות בנויקין בנסיבות המקרה	99
89. האם ננשך התובע על-ידי כלבו של הנתבע?	100
90. התובעת זיהתה את כלבה של הנתבעת ככלב המנוקד שהתנפל עליה ונשך אותה ברגליה שעה שצעדה ברחוב וכלב זה לא היה קשור ולא היה מחסום לפיו	101
91. התביעה שהגיש איננה תביעה בעניין נזקי גוף אלא עיקר התביעה מתייחס לנזקים שנגרמו לאופנוע של התובע. לפיכך, ההסתמכות על סעיף 41א לפקודה איננה רלבנטית בנסיבות העניין	102
92. נמסר לתובעת המידע שאפשר לה לדעת ולהעריך את מצב הדברים שגרמו לנזק, וכי היא חשפה את עצמה לסיכון מרצונה, בכך שבחרה להתכופף אל הכלב וללטפו חרף ההתראה שקיבלה	102
93. האם התובעת קינטרה את כלבי הנתבעים	103
94. התובעת ידעה כי כלבים מסתובבים בחצר היא ראתה את השלט המתריע על הימצאות כלב ואף-על-פי-כן, היא הכנסה את ידה אל מעבר לשער ובכך תרמה תרומה ממשית להתרחשות הנזק	104

95. הכלב כבר תקף בעבר את הכלבה, היו מודעים ליכולתו של הכלב לפתוח בכוחות עצמו את דלת ביתם, בהיותה בלתי נעולה	105
96. אין גם הכרח כי הפגיעה על-ידי כלב תהיה דווקא בנשיכה ונזק שנגרם על-ידי דחיפה אף חוסה במסגרת סעיף 41א לפקודת הנזיקין	107
97. אשר לאחריות הנתבעים, פקודת הנזיקין אינה מותירה כל מקום לספק. בעל כלב והמחזיק בו אחראים גם אם לא התרשלו. בנסיבות אחריותם גדלה שבעתיים שעה בחרו ללכת עם כלב מסוכן בלא זמם בניגוד מוחלט להוראות הדין	108
98. הנתבע לא טען להגנות המנויות בסעיף 41ב לפקודת הנזיקין וחרף כך בחן אותן בית-המשפט ואלה לא מתקיימות במקרה דנן	109
99. "התגרות" במובן החוק מתקיימת כאשר המאפיינים האובייקטיביים של המעשה הם כאלה שיש בהם להצדיק מתן הגנה לבעלים של הכלב הפוגע, מבחינת הסיכון המוגבר שיצרה התנהגות הניזוק	110
100. דו"ח הרופאה המחוזית אין כולל ממצא לאחר בדיקת התובע כי התובע ננשך	112
101. אין לראות בעובדה שנפל מקל הליכה שבו נסתייע התובע משום התגרות בכלב. כדי שיתקיים יסוד ההתגרות, נדרש להוכיח פעולה אשר תניע כלב סביר להגן על עצמו ולתקוף	113
102. התנהגות הנתבעת לאחר האירוע. הנתבעת הגיעה לסניף הדואר, על-מנת לראות את התובע ולדרוש בשלומו אין מדובר בפעולה טבעית של אדם אשר אלמלא היה מעורב בדרך כלשהי, בפציעתו, היה פועל בדרך דומה	114
103. במקרה זה האחריות היא של שלושת הנתבעים - זיקה ופיקוח	115

104.	יש לראות את הנתבע 1 כבעלים ומחזיק בכלב דרך קבע ובשל כך חב	
116.....	בנזיקין, בד-בבד עם הנתבע 2	
105.	הימנעות התובעת מלזמן עדת ראייה לאירוע הנטען שיכולה היתה לתמוך	
116.....	בגרסתה שנשכחה על-ידי כלב השייך לנתבע פועלת לחובת התובעת.	
106.	אין מחלוקת לגבי זהות הכלבים שתקפו את התובעת ולא לגבי זהות	
118.....	הכלב שנשך - מדובר באחריות מוחלטת.	
107.	התובעת נפלה ונפגעה בירכה כתוצאה מהבהלה ואובדן שיווי המשקל	
118.....	שנגרמו לה בעטיו של כלב הנתבעים, שהשתחרר מאחיזת הרצועה ורץ וקיפץ כלפיה.	
108.	לא התגרו בכלב התוקף, לא תקפו אף אחד מבעליו או בני ביתו וגם לא	
119.....	נכנסו למקרקעי הנתבע ללא רשות.	
109.	התובע הלך לפי תומו ברחוב והותקף על-ידי כלב שפרץ ללא זמם וללא	
119.....	רצועה מתוך חצרי המוסך.	
110.	התובעים כשהגישו את התביעה, למעשה הניחו כי הם מגישים את	
	התביעה כנגד הבעלים של הכלב וכאמור לעיל, רק משנוכחו לדעת כי הנתבעת	
	איננה הבעלים של הפינצ'ר וכי מדובר בכלב משוטט, ניסו בכל זאת לייחס	
121.....	אחריות לנתבעת גם על התנהגות הכלבים המשוטטים.	
111.	טענת ב"כ הנתבעת בסיכומיו כי הכלב היה קשור והשוטר הוא שהוציא	
122.....	אותו איננה עולה מחומר הראיות שהוגש וספק אם מקימה הגנה.	
112.	התנהגות התובעת הגיעה כדי התגרות של ממש בכלב הנתבעים,	
	המקימה הגנה אף-על-פי סעיף 41ב(1) לפקודה, ויש לקבוע לחובתה אשם	
122.....	תורם משמעותי בין כך ובין כך.	

113. מידה מסויימת של "התגרות" מצד כלבה של התובעת בכלבתו של הנתבע.....	123
114. התובעת הוכיחה, שהכלב שהיה בבעלות הנתבע או בחזקתו ובאחריותו, יצא אל מחוץ לחצרו, ללא רצועה וללא מחסום לפיו והתנפל על כלבה וכן עליה וגם היא וגם כלבה ננשכו על-ידי כלבו של הנתבע.....	124
115. האם יש לקבוע במקרה דנן אשם תורם משמעותי.....	125
116. מדובר בכלב שהוא אגרסיבי מול כלבים אחרים.....	126
117. עם פתיחת הדלת קפצו הכלבים על התובעת, היא ננשכה על-ידי אחד מהם.....	127
118. שני הכלבים שהיו בחזקת הנתבע באותה עת הסתובבו יחדיו מחוץ לבית וגם בעת הנשיכה, ובנסיבות אלה אך טבעי הוא שאדם מבוגר, מיד לאחר אירוע של נשיכה, לא ידע לזהות בוודאות מבין שני הכלבים מי נשך אותו, כפי שהנתבע טען שאירע.....	128
119. עצם הכנסת הכלבה של התובעת יצרה אפשרות להיתכנות של מקרה תקיפה ובאותה מידה עלולה היתה הכלבה של התובעת לנשוך את אחד הלקוחות שהמתינו בתור.....	130
120. הטענות בדבר התגרות התובע בכלב, תקיפת התובע את האחות והסגת הגבול על-ידי התובע, "עוצבו" על-ידי הנתבע בשלב מאוחר יחסית, כאשר החלו להתנהל הליכים משפטיים בעניין.....	132
121. ההגנה הרלבנטית בסעיף 41ב היא השלישית שעניינה הסגת גבול. הנטל להוכיח את התקיימותה מוטל על המחזיק בכלב ובנסיבות שתוארו אין די בראיות שהובאו, שאינן עדויות מכלי ראשון, כדי לבסס טענה לקיומה של הסגת גבול.....	133

122. לגבי הנשיכה ברגל, קמה הגנה מחמת ההתגרות של התובע בכלב של הנתבע בתהליך הקטטה בין הכלבים.....	134
123. חלוקת האחריות בין הצדדים בחלקים שווים.....	135
124. בית-המשפט העדיף את טענת התובע על פני זו של הנתבע וקובעת כי כלבו של הנתבע הוא זה שנשך את התובע.....	136
125. השאלה אם ניתן לחייב את השניים גם יחד או שמא אחריותו של אחד מן השניים מוציאה מאחריותו של השני שנויה במחלוקת.....	136
126. האם התפרצות התובע לתוך היעדר גרמה לכך שהכלבים יתקפו אותו.....	139
127. הנתבע לא עמד הנתבע בהוכחת הגנה מבין שלושת ההגנות הקבועות בסעיף 41 לפקודת הנזיקין : לא היתה התגרות של התובע בכלב, התובע לא התקיף את בעליו של הכלב, את בן זוגו, הורו או ילדו, ולא הוכח גם שהתובע הסיג גבול במקרקעין של הנתבע לעת התקיפה.....	140
128. הנתבע, בעצם, אינו מכחיש את העובדה, שהתובע ננשך על-ידי כלב, אך הוא מבקש לדחות התביעה נגדו, שכן טענתו העיקרית היא, שהכלב אשר נשך את התובע אינו כלבו.....	140
129. הסתכנות מרצון.....	141
130. התובע, בהיותו עובד בעסק שאליו הובא הכלב, חמל עליו בשל החום העז והביא לו מים. אפילו התנהג התובע שלא בזהירות, ואפילו הפר אזהרה של מעסיקו - לא ניתן לראות בכך משום "התגרות", לעניין סעיף 41ב(1) בפקודה.....	142

131. לא הוכח כי היתה התגרות כלשהיא של התובעת או כלבתה בכלבת הנתבעים. אין לראות במשיכת כלבת הנתבעים דרך המלתעות כרשלנות תורמת.....143	
132. משעה שהובאו ראיות המראות כי הנתבעת אכן היתה בעליו של הכלב במועד האירוע ולאור השינוי בגרסתה, הרי שיש בהכחשה הגורפת של הנתבעת בעניין זה, כדי לפעול כנגדה ולפגוע במהימנותה.....144	
133. התובעת לא הסיגה גבול בביתם של הנתבעים ומכאן שלנתבעים לא עומדת כל הגנה והם חייבים על-פי סעיף 41א לפקודת הנזיקין.....145	
134. בפסיקה הובעה דיעה כי סעיף 41א לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), הקובע אחריות מוגברת של הבעלים לגבי נזקים הנגרמים על-ידי כלב, חל גם כאשר הנזק לו גורם הכלב הינו נזק לגוף כלב אחר.....146	
135. אין מחלוקת כי הנתבע הוא הבעלים של הכלבה, כי הכלבה יצאה מפתח ביתו וחצרו, ללא שהיתה קשורה, תקפה את התובע וכי עקב התקיפה כאמור הוא עבר או קפץ מעל הגדר ונחבל.....147	
136. אשר לנתבעת 2, לא הוכח, כי היתה הבעלים של הכלב ואף לא "מחזיקתו". אלא שסעיף 41ג לפקודת הנזיקין שעניינו, "שמירת דינים" קובע, כי אין סימן זה גורע מזכויות אחרות לפי הפקודה או לפי כל דין אחר, כך שאין מניעה לבחון את אחריותה של הנתבעת מס' 2 על-פי דיני הנזיקין הרגילים.....148	
137. השאלה המרכזית היא זהותו של בעל הכלב הפוגע. כל עוד לא הוכח שהנתבע הוא בעל הכלב לא ניתן להחיל את סעיף 41א לפקודה.....149	
138. הנתבע לא הוכיח כי הוא נכנס לגדר אף לא אחת מההגנות המנויות בסעיף 41ב לפקודת הנזיקין, ונדחתה גרסת הנתבע ולפיה התובעת התגרתה בכלבו, טענה אשר לא הונחה לה כל תשתית עובדתית הולמת לביסוסה..150	

139.	לא הוכח שפעולת התקיפה של הכלב נעשתה מתוך התגרות מצד התובעת.....	151
140.	היה על בעלי הכלבים הנפגעים - תובעים 1 ו-2 ותובעת 3 - למנוע התגרות של כלביהם בכלב הנתבעות. ובמקרה שלא מנעו, אין להן להלין אלא על עצמן.....	152
141.	הגם שילד הסיג את גבולו של הנתבע, כאשר ביקש לקטוף תותים מעץ בחצרו הפרטית, יש לראות בכך בהחלט הגנה לנתבע, שהרי מן הסתם הימצאות כלב בחצרו של הנתבע מיועדת בין היתר לשמירה.....	154
142.	שני האירועים נשוא התובענה התרחשו במקום ציבורי והנתבעת לא הוכיחה התגרות של הניזוקים בכלב או לתקיפה של הניזוק את הבעלים - אותה וגם לא את כלביה - לא קמות ההגנות המנויות בסעיף 41 לפקודת הניזיקין, ואין סייג לאחריות הנתבעת בהתאם לסעיף 41א לפקודת הניזיקין.....	155
143.	קיים קשר סיבתי עובדתי וקשר סיבתי-משפטי בין פגיעת התובע לכלב הנתבעים, בין אם נפגע התובע על-ידי כלב הנתבעים, ובין אם נפגע התובע על-ידי כלבו כתוצאה מכך שניסה לחלץ את כלבו מכלבם של הנתבעים.....	156
144.	הגם שאין לדעת מה גרם לכלב לתקוף את התובע, ההגנה על-פי סעיף 41ב לפקודת הניזיקין אינה יכולה להיות מוסקת מחסרים בראיות התובע.....	157
145.	נשמטה הגנתו האפשרית של הנתבע ויש לראותו על-פי הפקודה כמי שאחראי לתקיפה והוא חייב לפצות את התובע בגין אירוע הנשיכה.....	159
146.	לאור קביעתה של אחריות מוחלטת במקרה של נזק גוף הנגרם על-ידי כלב ומאחר שהנתבעת לא טענה וממילא לא הוכיחה קיומה של אחת מן ההגנות האמורות, הרי שהאחריות לאירוע רובצת על הנתבעת.....	160

147. האם יש לראות בתובעת כמי שנכנסה לאיזור שאסור היה לה להיכנס אליו, ובכך היא מהווה מסיגת גבול.....	162
148. כלבם של הנתבעים הוא אשר תקף את התובעת ואין לקבל את גרסת הנתבע לפיה סייע לתובעת כמחווה של רצון טוב ויחסי שכנות נאותים ...	164
149. "נזק לגוף" שבסעיף 41א כולל נזק לכל גוף של בעל חיים, אדם, חיה ההולכת על ארבע, הדג אשר בים והעוף אשר בשמיים, השרץ והזחל.....	164
150. הנתבעת בכתב ההגנה טענה, כי מתקיימת ההגנה הקבועה בסעיף 41ב(1) לפקודה, שעניינה התגרות הניזוק בכלב. טענה זו לא הוכחה.....	165
151. מתי נראה אדם כמחזיק בכלב דרך קבע. שאלה זו למעשה נגזרת ממידת השייכות והקרבה הקיימת או צריכה להתקיים בין אותו מחזיק לכלב...	166
152. הנתבע לא עשה דבר וחצי דבר על-מנת למנוע מאנשים להיכנס לעסקו, משכך, לא ניתן לייחס למי שנכנס לעסק - התגרות בכלב הנובעת מעצם הכניסה בלבד.....	167
153. גם אם נכוונות טענות הנתבע באשר לאמצעי הזהירות שנקטו על-ידו על-מנת למנוע מצב של סכנה מצד הכלבה לעוברי אורח, נוכח קביעתה של אחריות מוחלטת במקרה של היזק על-ידי כלב - אין בנקיטת הפעולות כדי לאיין אחריות.....	169
154. הסגת גבול מעם התובע - מדובר היה בשעת לילה חשוכה, ספק אם התובע היה נפגע אילו הכלב היה קשור.....	170
155. לא נמצא כי התובע המציא את כל סיפור הנשיכה, אלא כי כך היה באמת.....	171

156. טענת הנתבע כאילו הכלב שרט את התובעת אך לא נשך אותה, אינה סבירה שכן, הצלקת שנותרה אצל התובעת שוללת טענה זו מכל וכל וניתן להתרשם כי מדובר בפצע של ממש.....	171
157. הנתבע לא הכחיש במפורש בעדותו בבית-המשפט את הטענה שהתובע ננשך על-ידי כלבו.....	172
158. התגרות מטעם התובעת - נטל ההוכחה בעניין זה מוטל על כתפי הנתבעים, אולם אלה אינם מפרטים כיצד התגרות זו באה לידי ביטוי, ולמעט טענה בעלמא, אין למעשה כל הוכחה שהיא.....	173
159. כלבה של התובעת מצא את דרכו לחצר, והאירוע כולו התרחש בתוך חצר הנתבעת.....	174
160. כלב הנתבע יצא את חצרו של הנתבע, התנפל על כלבו של התובע ואף גרם לתובע ליפול כשניסה להפריד בין הכלבים.....	175
161. בגירסת התובעת והעדה מטעמה נתגלו סתירות מהותיות ביותר. תיאור האירוע על-ידן אינו מתיישב עם גירסאות קודמות שמסרו, ומעורר תמיהות שונות.....	176
162. הצדדים אשר העידו לא העלו כל טענת הגנה שיכולה להסיר את אחריות הנתבעים מחמת אחת או יותר מטענות ההגנה הקבועות בחוק.....	177
163. התובעת אמנם ננשכה על-ידי כלב השייך לנתבעים, הודאה במקצת בעניין זה מצויה בכתב הגנתם.....	177
164. הוכח כי כלבם של הנתבעים תקף את התובעת, בהתפרצו אל מחוץ לחצר הבית כשהוא בלתי קשור, קמה לתובעת עילת תביעה מבוססת כנגדם, בעוולת הרשלנות וגם לפי סעיף 41א לפקודת הנזיקין.....	178

165. אין מחלוקת שהפציעה נגרמה לתובעת משיניו של הכלב. משכך חלות הוראות סעיף 41א לפקודת הנזיקין (נוסח חדש).....	179
166. גרסתה של התובעת לא נסתרה. משאין גירסה נגדית נקבע כי אירוע תקיפת הכלב היה כגרסת התובעת.....	179
167. קיים קשר סיבתי הדוק בין רדיפתו של הכלב אחר דניאל, היתקלות דניאל בממטרה ופציעתו בלשון ולכן יש לאמר כי מדובר בנזק אשר נגרם "על-ידי הכלב", כלשון סעיף 41א לפקודת הנזיקין.....	180
168. האם קיימת ראיה שכלבי הנתבית הם אלה אשר נשכו את התובעת.....	182
169. פקודת הנזיקין שאינה מאפשרת לראות בנזקים שנגרמו לבעל חיים כ"נזק לגוף".....	182
170. הכלב ששהה לצד רגליה של הקופאית נבח והתובע נבהל ופנה לאחור וייתכן שאף נפל ונפגע ברגלו.....	183
171. אין מדובר בהתגרות של התובע בכלב וכי אף לא חלה ההגנה של תקיפת הניזוק את הבעלים, שעה שהתנהלות התובע לא עלתה כדי תקיפה, כי התנהלותו במשקפיים אובייקטיביות לא היתה שלילית.....	185
172. האחריות לאירוע היא על הנתבעת. הנתבעת נקלעה למצב שבו היא לא שלטה בכלבים שהיו בהשגחתה ובאחריותה. הכלבים היו ללא מחסומים.....	186
173. על בעליו של כלב מוטלת החובה לשמור ולפקח על כלבו. הנתבעת מאשרת כי ביום האירוע הכלב, אשר לשיטתה היה קשור ברצועה נמלט מהמקום.....	187

174.	לפי עדותו של התובע הוא הכיר היטב את המראה של הכלב של שכניו, אותו ראה מדי יום תקופה ארוכה, וכאשר התרחשה הנשיכה מיד זיהה אותו באופן וודאי ככלב זה. גרסתו זו של התובע, כי זיהה באופן ברור ומידי את הכלב שנשך אותו ככלבם של הנתבעים, נתמכת בראיות 188.....
175.	אין חולק, שהנתבעת היתה הבעלים של הכלב. הכלב הוחזק על-ידה במקום מגוריה והיא היתה המטפלת העיקרית בו. נמצא לבכר את גרסת התובעת אותה מצא בית-המשפט מהימנה ומתיישבת עם כלל הראיות שהונחו 190.....
176.	המתה היא כמובן נזק בלתי-הפיך לגוף ואין לקבל את טענתו של הנתבע לפיה מדובר בנזק לרכוש 191.....
177.	כלבה של הנתבעת התפרץ דרך פירצה שבגדר הבית ותקף את התובע ואת כלבתו וגרם לנזקי גוף 192.....
178.	גרסת התובעת היתה עקבית לאורך כל הדרך והיא נתמכת בראיות שהוצגו על-ידה. לעומת-זאת, עדות הנתבעים הותירה רושם שלילי, הם נמנעו מלזמן עדים לתמוך בטענותיהם 193.....
179.	הנתבעת לא סיפקה כל הסבר מתקבל על הדעת, מדוע יטפל התובע דווקא אליה וידווח שכלבה הוא שנשך אותו 194.....
180.	אין חולק כי מר ארמוזה הינו הבעלים של הכלבה זואי, והוכח כאמור כי הנזק של התובע נגרם כתוצאה מנשיכה של זואי. בכך מתמלאים היסודות להטלת האחריות על-פי סעיף 41א הנ"ל על מר ארמוזה 195.....
197	פרק ד': בית-המשפט המחוזי - דוגמאות פסיקה

1. בדין הוטלה אחריות על המערער ובנו מכוח החזקתם בכלבה. זאת הן בשל מחדלם מלנקוט את אמצעי הזהירות הנדרשים ממי שמחזיק כלבה מזן מסוכן בחצר ביתו, ללא שער, רצועה או מחסום; הן על יסוד האחריות הקפידה שנקבעה בסעיף 41א לפקודת הנזיקין.....197
2. האם פסק-הדין אינו מתיישב עם הוראות סעיפים 41א-41ג לפקודת הנזיקין (נוסח חדש), המחייבות בעלים של כלב שגרם לנזק גוף, לפצות את הניזוק בגין הנזק שנגרם לו.....199
3. השאלה מיהו "מחזיק דרך קבע" בכלב, נגזרת ממידת השייכות, הקרבה והפיקוח הקיימת או שצריכה להתקיים בין מי שנטען כי הוא מחזיק בכלב לבין הכלב.....200
4. עיקר טענותיו של המבקש הינן כנגד סכום הפיצוי שנפסק, אולם על-פי ההלכה, המושרשת היטב בעניין זה, בית-משפט שלערעור אינו נוטה להתערב על נקלה בסכום הפיצוי שנפסק על דרך האומדן.....201
5. האם ממצאי המהימנות אליהם הגיע בית-משפט קמא מוטעים בשל התעלמות מנתונים שהיה מקום לייחס להם משקל. המסקנה כי הכלב שזינק על המשיב הוא כלבה של המערערת דווקא, או כלב שהיה מצוי בחזקתה היא מסקנה שאליה רשאי היה להגיע בית-המשפט על-פי מאזן ההסתברויות.....202
6. בית-המשפט שמע את הצדדים וקבע כי כלבתה של המבקשת היא שתקפה את המשיב. בית-המשפט נימק את החלטתו בכך שבדו"ח פעולות למניעת כלבת נרשמו פרטיו של הכלב הנושך.....205
7. על בעליו של כלב מוטלת החובה לשמור ולפקח על כלבו בכל עת ובכל מקום לבל יגרם נזק לזולת. חובה זו יפה שבעתיים כאשר בעליו של כלב מוציאו לרשות הרבים.....206

פרק ה': בית-המשפט העליון - דוגמאות פסיקה.....209

1. שאלת הגדרתו של המונח "דרך קבע" בסעיף 41א לפקודה.....209
2. האם יש בראיות מספיק בכדי לקבוע כי כלבם של המבקשים הוא זה שנשך את המשיב.....210
3. סעיף 41א לפקודה - אם ניתן להחיל את הסעיף רק כאשר מדובר בפגיעה ב"עוברי אורח", או שמא גם כאשר הפגיעה היא בבעלים של הכלב או במי שאחראי על הטיפול בו.....211
4. דחיית התביעה נומקה בכך שהמבקש התובע לא עמד בנטל ההוכחה המוטל עליו.....214
5. לא ברור מאין שאב ב"כ המבקשת את הטענה כי בית-משפט קמא טעה טעות משפטית בכך שלא שם ליבו לעובדה שהחזקה הקבועה בסעיף 41א לפקודת הנזיקין לא חלה בנסיבות העניין.....214